TornioHaparanda, kaksoiskaupunki meren ja joen risteyksessä

Hanna-Leena Ainonen
Rajayhteistyönkehittäjä
TornioHaparanda
3.12.2021

NORWAY
+1 000 000
RUSSIA
TROMSÖ
OLEGNOGORSK
MONCHEGORSK
+465 000
965 000
POLANIE ZORY
KOVDOR
NARVIK
KANDALAKSJA
500 KM
KIRUNA
821 000
SODANKYLÄ
SALLA
PAJALA
300 KM
ROVANIEMI
ÖVERTORNEÅ
470 000
130 KM
SWEDEN
HAPARANDA TORNIO
FINLAND
BODEN
KALIX
KEMI
ÄLVSBYN
LULEÅ
OULU
PITEÅ
RAAHE
SKELLEFTEÅ
KUOPIO
KARLEBY

TornioHaparanda tänään

- **1621 Tornio perustetaan, kaupunkioikeudet** (Kung Gustav II Adolf)
- **1821 Haaparanta perustetaan, kaupunkioikeudet 1842**

• Pinta-ala	3 216 kvm
• Asukasluku yht.	31 221
• Kolme kieltä	suomi, ruotsi, meänkieli
• Kaksi valuuttaa	EUR, SEK
• Kaksi aikaa	yhden tunnin ero
• Organisoitu yhteistyö	

Freistata, pruuvata =

Jopata =

Hantuuki =

Kläppi =

Kahveli =

1. **Meänkieli betyder "vårt språk"**
2. **Meänkieli heter "meänkieli" på alla språk**
3. **Meänkieli är ett av fem nationella minoritetsspråk i Sverige**
4. **Ungefär 75 000 personer pratar meänkieli**

TORNIOHAPARANDA

Liikenne ja logistiikka

- HaparandaTornio: 14 miljoonaa rajanylitystä vuosittain (työ, koulut, matkailu, harrastukset)

- Ainoa rautatieyhteys idän ja lännen välillä, yli 100-vuotias rautatiesilta jossa kahdet raideleveydet

- Kaikki valtaväylät kohtaavat täällä

- Röyttän satama, avoinna vuoden ympäri

- Kemi-Tornio lentokenttä(18 km)

- HaparandaTornio Matkakeskus

	År 2021	År 2030
Uleåborg	ca 1:40 h	
Helsingfors	ca 7:15 h	
Rovaniemi	ca 1:55 h	
Kalix	0:21 h	
Boden	1:26 h	
Luleå	1:55 h	
Riksgränsen	7:26 h	
Kiruna	4:56 h	
Gällivare	3:43 h	
Umeå	4:38 h	3:35 h
Örnsköldsvik	6:47 h	
Sundsvall	8:50 h	5:25 h
Gävle	12:13 h	
Stockholm	14:45 h	7:25 h
Narvik	8:16 h	

TORNIOHAPARANDA

Pääsopimus yhteistyöstä

Päiväkoti ja koulut (vapaus valita)

Kielikoulu

Palo- ja pelastustoimi

HaparandaTornio Matkakeskus

Vedenpuhdistamo

Kaukolämpö

Tulvasuojelu

Tornionlaakson museo

Tapahtumat, kulttuuri

Liikuntamahdollisuudet

20 yhteistyösopimusta

TORNIOHAPARANDA

TORNIOHAPARANDA YHTEISTYÖ/HALLINTO

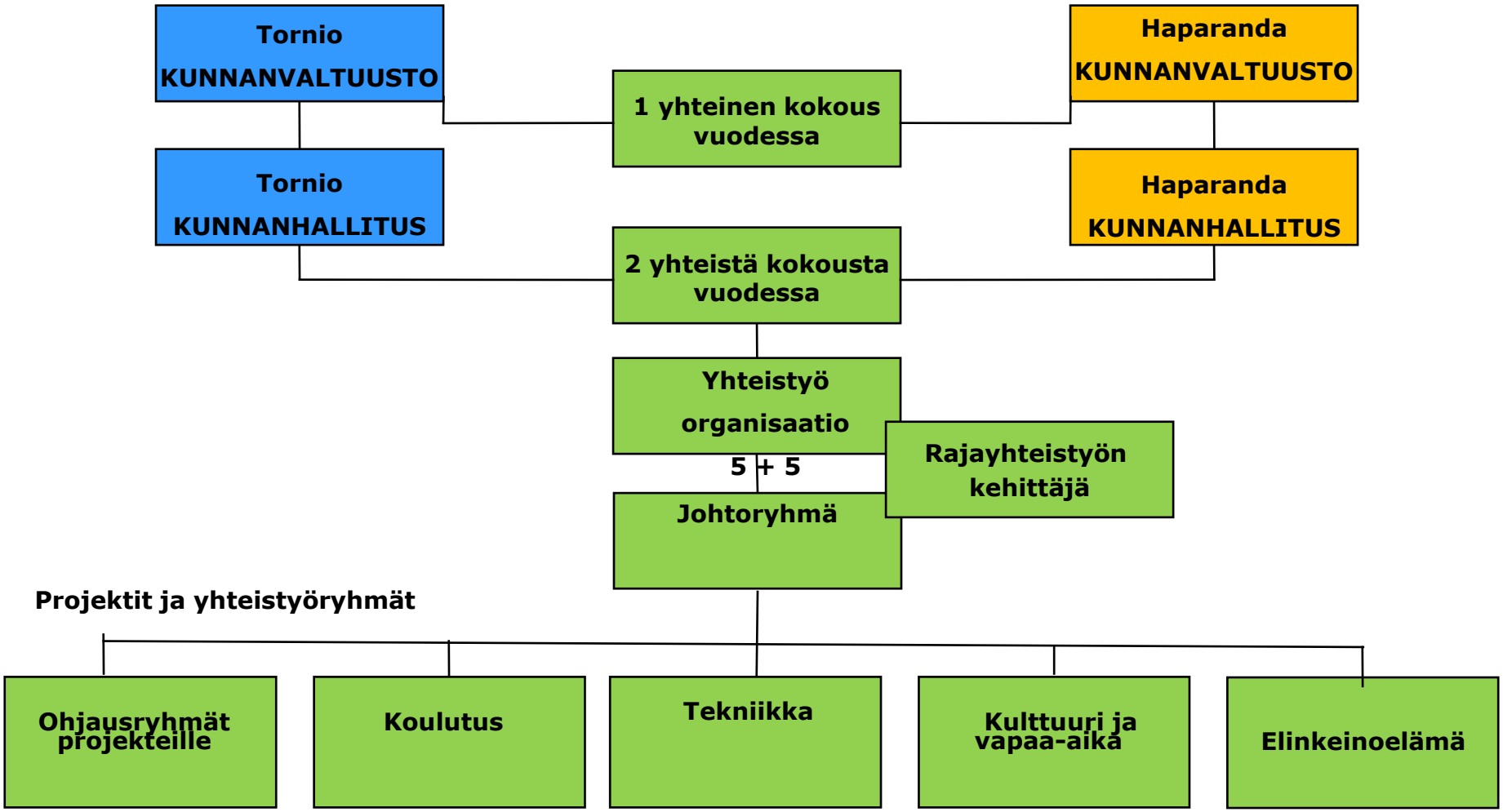

TORNIOHAPARANDA

YHTEISEN KEHITTÄMISEN TAHTOTILA VUOTEEN 2030

TornioHaparanda

Kaksin verroin elämys.

Kaksi kansallispuistoa, arktinen saaristo ja vapaana virtaava Tornionjoki

Kahden valtakunnan raja

Kahden maan kulttuurit, tavat ja perinteet

Vuonna 2030 TornioHaparanda tunnetaan yhtenäisenä ja kansainvälisenä kaksoiskaupunkina, joka on profiloitunut **omaleimaisena ja ympärivuotisena matkailukohteena**.

Matkailuprofiili ja matkailun kärjet pohjautuvat **arktisen saariston ja Tornionjoen, rajan, historiallisen sijainnin ja kulttuurin** luomiin mahdollisuuksiin.

Matkailutoimijoiden yhteistyö on saumatonta yhteisessä tuotekehityksessä, markkinoinnissa ja palveluiden tuottamisessa.

TORNIOHAPARANDA

SAARISTO

INVESTOINNIT JA TOIMENPITEET: MATKAILUSAARET JA KOHTEET
Vähä-Huituri: Rantautumislaituri, telttailualue
Pensaskari: Aallonmurtaja, laituripaikat, telttailualue, kluuvijärven virkistyskäytön kehittäminen, vuokramökkitarjonnan kehittäminen (olemassa oleva kapasiteetti)
Hanhinkari ja **Torne-Furö:** Vuokramökkitarjonnan kehittäminen, pienvenelaiturit, virkistys- ja lähiretkeilytoimintojen kehittäminen
Skomakaren: Pienvenelaituri, virkistys- ja retkeilytoimintojen kehittäminen, telttailualue
Seskarö: Käynti- ja ohjelmapalvelukohteena kehittäminen, matkailupalveluiden (majoitus, ravintolat) sekä reittien (vaellus, pyöräily, fatbike) kehittäminen, vierassatamat (Leppäniemi, Ripilahti, Tromsö)
Seskar-Furö: Pienvenelaituri, kalastusmökit vuokrakäyttöön, telttailualue
Sandskär: sataman kehittäminen (pienvenelaiturit, saunat, grillipaikat)
Haru: Vuokramökkitarjonnan kehittäminen
Selkä-Sarvi (Kemi): Tähystystorni matkailukäyttöön, telttailualueen kehittäminen
Puotikari: Aallonmurtaja ja mökkikylähanke
Kuusiluoto: Matkailu- ja virkistyskäytön kehittäminen

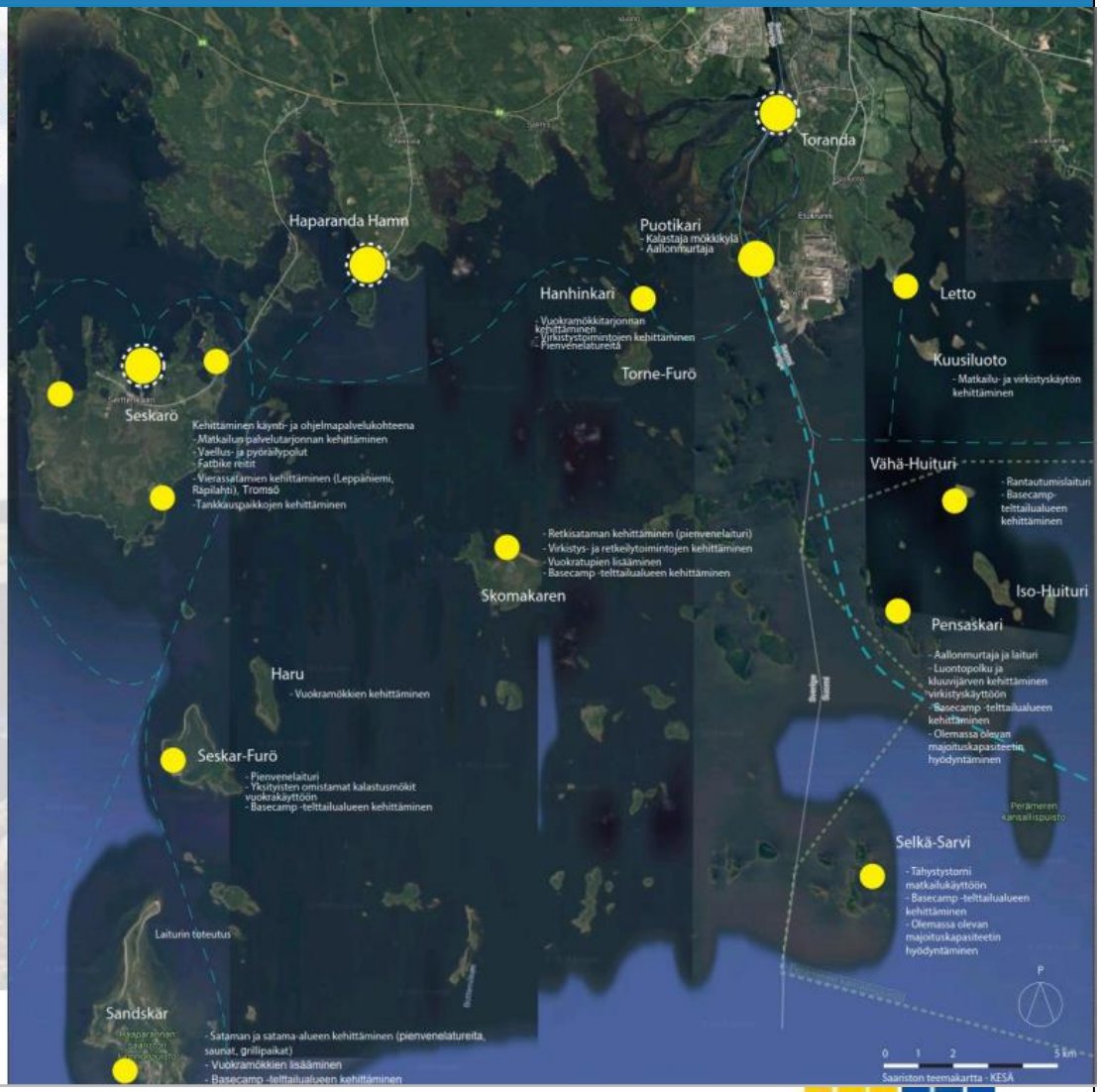

FCG TORNIOHAPARANDA TEAM BOTNIA OY LAPIN LIITTO Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020 Euroopan unioni

TORNIOHAPARANDA

SAARISTO

MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN, KESÄ

- Arctic Island Hopping –kesäkonseptin kehittäminen
- Opastetut teemalliset retket kansallispuistojen matkailusaariin
- Arktisen melonnan tuotteistus
- Omatoimisten veneretkien konseptointi veneiden omistajille ja venevuokrauspalvelun ja opastuspalveluiden kehittäminen (Rent a Boater)
- Elämysyöpymiskonseptien kehittäminen saaristossa: saaristo- ja luontoretriitit, luontokoulut aikuisille, hiljaisuus, sää- ja luonnonilmiöt

MUUT TOIMENPITEET

Matkustajaliikenteen saavutettavuuden parantaminen Hellälä - Tornio

- Tornion ja Haaparannan keskustan lähestymiskartan ajantasaistaminen sekä venereittimerkinnät
- Merikarttojen syvyystietojen päivitykset
- Satamien kehittämisen toimenpidelista ja syväyksen parantaminen

Saariston matkailu- ja virkistyskartta (sähköinen)

- Palvelut ja palveluntarjoajat (varaukset, välinevuokraus, venetaksi, opastus)
- Tuote- ja reittiehdotuksia
- Yhtenäinen kartta eri palvelukielillä koko alueesta

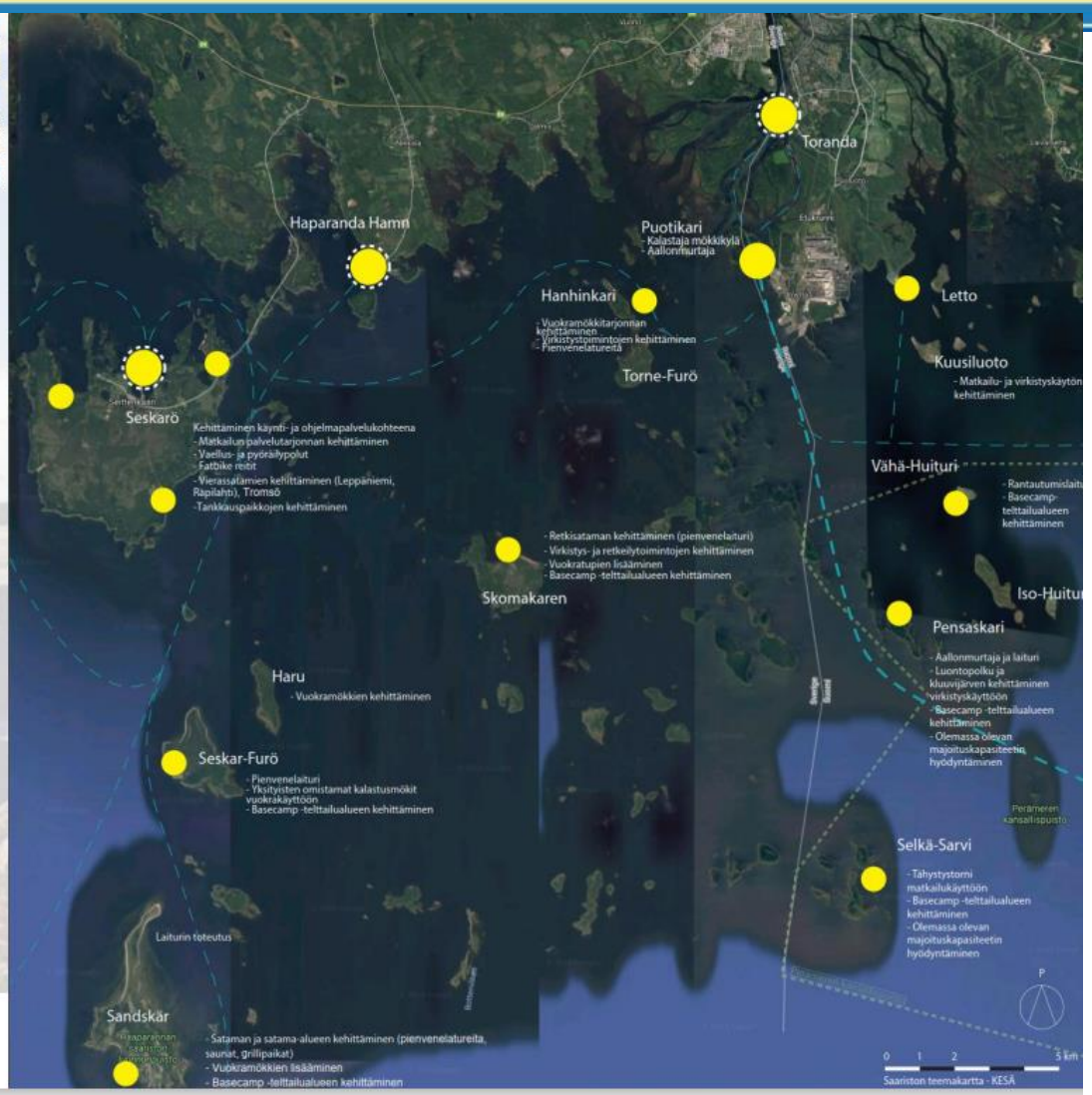

FCG TORNIOHAPARANDA TEAM BOTNIA OY LAPIN LIITTO Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020 Euroopan unioni

TORNIOHAPARANDA

KUKKOLANKOSKI

INVESTOINNIT

Kukkolankosken maisemasilta (n. 250 m)

Kukkolankoski
- Majoitus- ja palvelurakentaminen
- Paikoitusalue
- Risteysalueen kehittäminen (portti tai ympäristötaide)
- Alueen opastus, maisemointi, virkistysrakenteet
- Reittiyhteydet alueelle

Kukkolaforsen
- Camping-alue ja varaus mökkirakentamiselle
- Alueen opastus, maisemointi, virkistysrakenteet
- Pysäköintialue
- Rantapolkujen reittimerkinnät ja opasteet
- Reittiyhteydet alueelle

MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN

- Profilointi ja tuotteistus kestävän matkailun kohteena
- UNESCO -statuksen hakeminen (koskikalastuskulttuuri)
- Viikko-ohjelmatarjonnan kehittäminen
- Ympärivuotisten vierailutuotteiden paketointi eri teemoilla sekä digitaalisen ostettavuuden kehittäminen
  - Sauna ja hyvinvointi
  - Perinnekalastus
  - Lasten tarpeita huomioivia ohjelmapalveluita
  - Kahden maan kulttuurin tuotteet
- Lauttayhteyden kehittäminen joen yli
- Talviaktiviteettien kehittäminen

FCG TORNIOHAPARANDA TEAM BOTNIA OY LAPIN LIITTO Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020 Euroopan unioni

TORNIOHAPARANDA

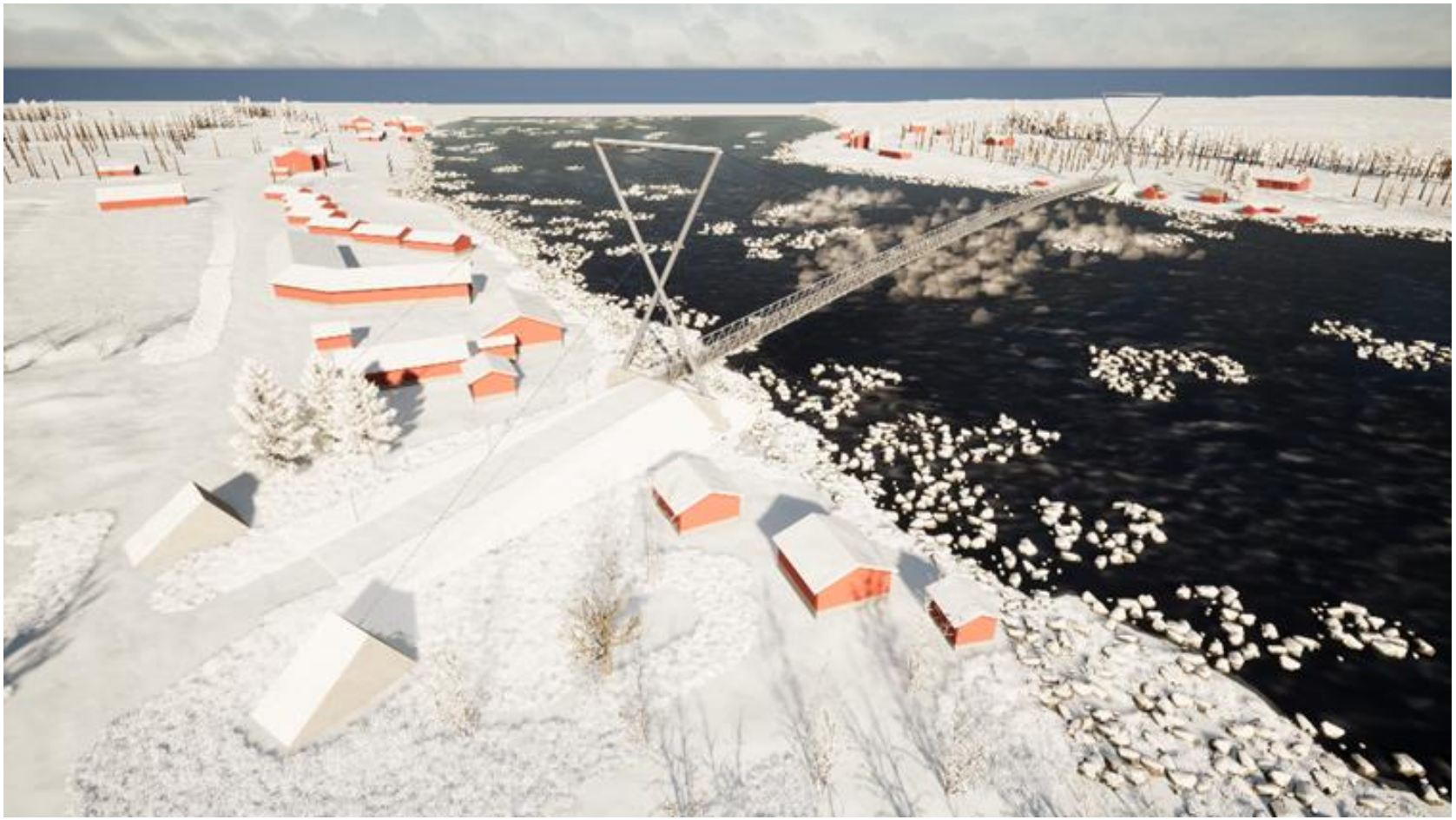

TORNIOHAPARANDA

Kukkolankoski ja Unesco

https://www.youtube.com/watch?v=cKp7t4g-Lpo

- Yli 500 vuotta vanha lippousperinne
- https://kukkolankoski.fi/lippoaminen/
- Haku ehdokkaaksi Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle 3/2022 yhdessä Ruotsin Kukkolan kanssa
- Kalastus, kalastusvälineet (krenkut, lipot, säilytys) , ruokaperinne, tarinat, kalastuspaikat
- varrassiika
- Perinteen jatkuminen perinteenharjoittajien, kylien, apajapaikkojen asiana
- Vaellussiika: siika nousee nykyään paljon myöhemmin ja keskikoko pienempää
- Siiasta tiedetään aika vähän, tarvittaisiin lisää tutkimusta

TORNIOHAPARANDA

Mitä muuta meneillään?

- SeaCombo-hanke: https://www.seacombo.com/the-archipelago-of-kemi-tornio-haparanda/

”Vuonna 2018 tämä pohjoisen Perämeren rannikkoalue nimettiin EBSA- alueeksi (ekologisesti tai biologisesti merkittävä merialue), koska alueella on niin ainutlaatuinen meriluonto ja suuret luontoarvot, sekä paljon uhanalaisia ja kotoperäisiä lajeja.”

- Rajajokikomissio**:** TRIWA life: Tavoitteena metsänhoidon vesistövaikutusten haittojen vähentäminen

- TRIWA on lyhenne Lapin ympäristökeskuksen ja Norrbottenin lääninhallituksen hallinnoimille Tornionjoen valuma-alueen yhteistyöhankkeille.

TORNIOHAPARANDA

- Tanskinsaari
- Haaparannan saaristostrategia 2020-2030 (kestävä matkailu, kunnossapito, suojelu, saavutettavuus)
- Tornion laivaväylän oikaisu geometrian osalta
- Perämeren Kalaleader
(https://oulunseudunleader.fi/kalatalous/kalataloushankkeen-rahoitus/)
- Merituulivoimapuisto kaavoitettu Röyttään (holdissa)
- Tuulivoimapuisto Haaparannan saaristoon (suunnitteilla)
- Junaradan sähköistäminen Laurila-Tornio-Haaparanta → rautatiesillan kunnostus

TORNIOHAPARANDA

Mitä kokemuksia ja oppia pitkään kestäneestä rajayhteistyöstä voisitte jakaa merialuesuunnittelulle?

- Organisoitu yhteistyö
- Ota selvää kv-kumppanin työkulttuurista
- Sopimukset
- Tiedotus
- Selvät roolit ja vastuut
- Hankkeet
- Rohkeus
- Keskustelut

TORNIOHAPARANDA

TORNIOHAPARANDA

KANSAINVÄLINEN KOHTAUSPAIKKA

Tack!

Hanna-Leena Ainonen
Gränssamarbetsutvecklare

hanna-leena.ainonen@tornio.fi
hanna-leena.Ainonen@haparanda.se

TORNIOHAPARANDA